

ICHKI ISHLAR ORGANLARI TEZROQ BO'LINMALARINING KORRUPSIYA BILAN BOG'LIQ JINOYATLARGA QARSHI KURASHISH FAOLIYATINI TASHKIL ETISH

Kamolov Kamoliddin Xalil o'g'li

Annotatsiya: Ushbu maqolada ichki ishlar organlarining tezkor bo'linmalari tomonidan korrupsiya jinoyatlariga qarshi kurashish faoliyatini samarali tashkil etish masalalari tahlil qilingan. Korrupsiyaning davlat rivojlanishiga salbiy ta'siri va uning jamiyatdagi ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikka tahdid solishi haqida fikr yuritilgan. Tezkor bo'linmalarning maxfiy tergovlar, ichki nazorat, fuqarolar bilan hamkorlik va davlat idoralarida shaffoflikni ta'minlash orqali korrupsiyani aniqlash va oldini olishdagi roli batafsil yoritilgan. Shuningdek, bo'linmalar faoliyatining samaradorligini oshirish uchun tavsiyalar, shu jumladan, resurslar bilan ta'minlash, huquqiy bazani mustahkamlash va islohotlarni amalga oshirish bo'yicha chora-tadbirlar taqdim etilgan.

Kalit so'zlar: korrupsiya, ichki ishlar organlari, tezkor bo'linmalar, maxfiy tergovlar, ichki nazorat, fuqarolar bilan hamkorlik, shaffoflik

Korrupsiya jinoyatlari davlatni rivojlantirishda eng katta to'siqlardan biri hisoblanadi. U nafaqat iqtisodiy barqarorlikni buzadi, balki fuqarolar orasida ishonchsizlik va norozilikni keltirib chiqaradi. Shu nuqtai nazardan, ichki ishlar organlari va ayniqsa, tezkor bo'linmalar korrupsiya bilan bog'liq jinoyatlarni fosh etish va oldini olishda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada ichki ishlar organlari tezkor bo'linmalarining korrupsiya jinoyatlari bilan kurashish faoliyatini qanday tashkil etish zarurligi va bu boradagi samarali yondoshuvlar tahlil qilinadi.

1. Ichki ishlar organlarining korrupsiya jinoyatlari bilan kurashishdagi ahamiyati.

Ichki ishlar organlari, davlatning huquqni muhofaza qilish tizimining ajralmas qismi bo'lib, ularning vazifalaridan biri korrupsiyaga qarshi kurashishdir. Korrupsiya, davlat organlari va xodimlarining o'z lavozimidan suiiste'mol qilishiga, noqonuniy boyishiga olib keladigan jinoyatlar bo'lib, jamiyatning ijtimoiy va iqtisodiy barqarorligini xavf ostiga qo'yadi.

Tezkor bo'linmalar ichki ishlar organlarining ijtimoiy tartibni saqlashdagi asosiy vositalaridan biri hisoblanadi. Ularning asosiy vazifasi korrupsiya jinoyatlarining oldini olish, bularni tez va samarali tarzda aniqlash, tergov qilish va jinoyatlarning asosiy sabablarini o'rganishdan iborat.

2. Tezkor bo'linmalarining korrupsiya bilan bog'liq jinoyatlarni aniqlashda qo'llaniladigan usullar.

Ichki ishlar organlari va uning tezkor bo'linmalari korrupsiyaga qarshi kurashishda bir nechta samarali usullardan foydalanadi:

a) Maxfiy tergovlar va operatsiyalar.

Tezkor bo'linmalar, ko'pincha maxfiy tergovlar o'tkazish orqali korrupsiya jinoyatlarini aniqlashadi. Bu usul korrupsiyaga aloqador shaxslar va holatlar haqida aniq ma'lumotlar olish uchun muhimdir. Maxfiy tergovlar va operatsiyalar orqali davlat xizmatchilari, ayniqsa yuqori lavozimli amaldorlar, o'z lavozimlaridan suiiste'mol qilib, korrupsiya jinoyatlari sodir etayotganini aniqlash mumkin.

b) Ichki nazorat va monitoring.

Korrupsiyaning oldini olishning eng samarali usullaridan biri — ichki nazoratni yo'lga qo'yishdir. Tezkor bo'linmalar tomonidan o'tkaziladigan ichki monitoring jarayonlari orqali davlat xizmatchilari faoliyatini tekshirish, moliyaviy operatsiyalarni tahlil qilish va korrupsion xatti-harakatlarni aniqlash mumkin. Bu nazorat tizimi barcha idoralar va tashkilotlarda amalga oshirilishi kerak.

c) Fuqaro hamkorligi va shikoyatlar.

Fuqarolar o'rtasidagi korrupsiyaga qarshi kurashish faolligini oshirish uchun ichki ishlar organlari tezkor bo'linmalari fuqarolardan shikoyatlar va arizalar qabul qiladigan tizimlarni o'rnatishi zarur. Bu tizim, fuqarolarni korrupsiyaga qarshi kurashishda faol ishtirok etishga undaydi. Xususan, korrupsion holatlarni fosh qilishda fuqarolar ko'pincha ma'lumot manbalaridan biri bo'ladi.

3. Korrupsiya jinoyatlarining oldini olishda tezkor bo'linmalarining faoliyatini kuchaytirish. Korrupsiya jinoyatlarini oldini olishda ichki ishlar organlari va tezkor bo'linmalarining samarali faoliyati quyidagi asosiy yo'nalishlarga asoslanishi kerak:

a) Treninglar va ta'lim.

Korrupsiyaning oldini olishning muhim qismi bu — davlat xizmatchilari va fuqarolarni ma'lumot bilan ta'minlashdir. Tezkor bo'linmalar va boshqa ichki ishlar organlari xodimlari muntazam ravishda o'qitilishi, shuningdek, ularni korrupsiya bilan bog'liq huquqiy normalar va etika qoidalari bilan tanishtirish kerak. Bu, shuningdek, fuqarolarni korrupsiyani fosh qilish va unga qarshi kurashish yo'llari haqida xabardor qilishni ham o'z ichiga oladi.

b) Davlat idoralarida shaffoflikni ta'minlash.

Korrupsiya jinoyatlarini oldini olishda davlat idoralaridagi shaffoflikni ta'minlash muhim ahamiyatga ega. Tezkor bo'linmalar, davlat idoralaridagi

barcha jarayonlarni ochiq va shaffof qilish orqali korrupsiya xavfini kamaytirishlari lozim. Shaffoflikning yuqori darajasi xodimlarning o'zaro ishonchini oshiradi va jamoatni korrupsiya jinoyatlari haqida xabardor qiladi.

c) Maxsus monitoring guruhlarini tashkil etish.

Tezkor bo'linmalar o'z faoliyatini yanada samarali tashkil etish uchun maxsus monitoring guruhlarini tashkil etishi mumkin. Bu guruhlar davlat idoralaridagi korrupsion holatlarni aniqlash va bartaraf etish uchun doimiy ravishda tekshiruvlar o'tkazadi. Monitoring guruhlari korrupsiya darajasini pasaytirish va uning oldini olishda sezilarli rol o'ynaydi.

4. Tezkor bo'linmalarining samaradorligini oshirish.

Tezkor bo'linmalar faoliyatining samaradorligini oshirish uchun quyidagi chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur:

Resurslar bilan ta'minlash: Tezkor bo'linmalarni zarur uskunalar va texnologiyalar bilan ta'minlash. Zamonaviy monitoring tizimlari, yuqori samarali nazorat va tahlil vositalari ularning korrupsiya jinoyatlarini aniqlashdagi samaradorligini oshiradi.

Korrupsiyaga qarshi huquqiy bazani mustahkamlash: Ichki ishlar organlari va tezkor bo'linmalari uchun korrupsiyaga qarshi huquqiy mexanizmlarni takomillashtirish va yangi normativ-huquqiy hujjatlarni ishlab chiqish zarur.

Tashkilotni isloh qilish: Tezkor bo'linmalarni tashkil qilishda islohotlar olib borish, ularning faoliyatini yanada samarali qilish uchun yangi tizimlar yaratish.

Xulosa: Ichki ishlar organlarining tezkor bo'linmalari korrupsiya jinoyatlari bilan kurashishda muhim rol o'ynaydi. Ularning samarali faoliyati, maxfiy tergovlar, ichki nazorat, shaffoflikni ta'minlash va fuqarolar bilan hamkorlikni kuchaytirish orqali korrupsiya jinoyatlarini oldini olishga erishish mumkin. Tezkor bo'linmalarni rivojlantirish, ularni samarali faoliyat ko'rsatishga imkon beruvchi resurslar bilan ta'minlash, shuningdek, huquqiy va tashkilot tuzilmasi islohoti korrupsiyaning oldini olish va jamiyatda ishonchni mustahkamlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. <https://cyberleninka.ru/article/n/korrupsiya-bilan-bog-liq-holda-sodir-etiladigan-odam-savdosi-jinoyatlarining-ayrim-masalalari>
2. <https://advice.uz/oz/document/2842>
3. <https://tuit.uz/post/korrupsiya-va-milliy-taraqqiyot-muammo-va-yechim>